

Lasse Toft Eriksen
Danske orgelkoraler

Forlaget Mixtur
3 bind: 1.200 kr. hos noder.dk

Udgivelsen "Danske orgelkoraler – 303 koralbearbejdelser" har været flere år undervejs, og intentionen har været at skabe den største kirkemusikalske udgivelse til dato, hvor kvalitetskravene til de udvalgte koralbearbejdelser samt til udgivelsens opsætning og layout har været ufravigelige. Udgivelsen lever til fulde op til disse høje ambitioner – bravo!

Der er uden tvivl tale om den mest omfattende og repræsentative samlede udgivelse af koralbearbejdelser på dansk grund nogensinde. Udgivelsen er et rent overflødighedshorn af koralbearbejdelser over danske kernesalmer i de sidste 350 år – fra Diderich Buxtehude til Christian Præstholm.

EN UDOGMATISK UDGIVELSE

I den protestantiske kirke har orgelbearbejdelser af menighedens salmemelodier historisk set spillet en meget væsentlig rolle i forbindelse med gudstjenestefejringen – dels som salmeforspil, præ- og postludium, men også som koralvariationer, hvor organisten har spillet solo mens menigheden har fulgt med i salmebogen. I Danmark har især Thomas Laubs kirkesangsreformprojekt præget generationer af organister og komponister i første halvdel af 1900-tallet.

I flere årtier stod Laubs musikæstetik næsten uanstødet, men op igennem 1970'erne og 80'erne udkom på bl.a. Edition Egtved ny orgelmusik, hvor Laubs

idealer ikke længere var enerådende. Komponister som måske især Jesper Madsen og Peter Møller blev eksponenter for et nybrud i dansk kirkemusiktradition. I de senere år er der udgivet rigtig mange nye koralbundne orgelstykker, og næsten dagligt deler dygtige og komponerende organister nye orgelstykker med deres faglige fællesskaber på bl.a. Facebook.

Styrken ved nærværende udgivelse er, at den så fornemt og helt udogmatisk afspejler orgelkoralerens historiske udvikling repræsenteret ved 65 danske komponister og organister, hvoraf næsten halvdelen er nulevende.

DRAMATISK, FANTASIFULD, KARSK

I stil- og genre-mæssig henseende er udgivelsen forbilledlig. Den rummer såvel de mindre koralforspil, egentlige orgelkoraler og større mere frie bearbejdelser.

Den ældste del af samlingen er repræsenteret ved internationale navne som Christian Floor, Buxtehude og Christian Geist, som alle også havde en tilknytning til Danmark. Stilen her er nordtysk barok med en næsten dramatisk og ornamentet behandling af koralstoffet.

Det romantiske stilidiom udfoldes hos komponister som Niels W. Gade, Peter Heise, Frederik Matthison-Hansen og Gottfred Matthison-Hansen.

1900-tallets og vor tids koralbearbejdelser er rigest repræsenteret i udgivelsen. Stilistisk set spænder disse koralbearbejdelser meget vidt fra Laub-skolens strenge reformæstetik til Jens Emborgs fantasifulde koralforspil, som alle er meget forskellige i karakteren. Der er også de korte, kontante og karske orgelbearbejdelser fra Bernhard Lewkovitchs hånd. En række af de her nævnte orgelbearbejdelser er tidligere udgivet i samlinger, som nu ikke længere optrykkes.

GRØNBECH, LA COUR OG MADSEN

Udgivelsen rummer også mange nye koralbearbejdelser fra de seneste tyve år, og en hel del af disse har ikke tidligere været udgivet. En række af disse er fundet i Det Kongelige Bibliotek og i Københavns Domkirkes nodearkiv.

Det er virkelig prisværdigt, at en hel række værker af Bo Grønbech og Niels La Cour nu endelig er blevet udgivet. "I al sin glans" af Bo Grønbech er en virkelig

perle – vital og virtuos. Hans bearbejdelse af Laubs melodi til "Hil dig, Frelser og Forsoner!" er en stemningsmættet meditation til påsketiden. La Cour kaster nyt lys og perspektiv på de klassiske protestantiske kernesalmer som "Befal du dine veje", "Lover den Herre", "Nu bede vi den Helligånd" og "Nu takker alle Gud".

Jesper Madsen er også repræsenteret med en række koralbearbejdelse, som ikke tidligere har været udgivet. Der er bl.a. tale om to meget forskellige bearbejdelse af "Giv mig, Gud, en salmetunge". Den første har et udadvendt udtryk og et udfordrende tonesprog. Koraltstoffet behandles meget frit, og den melodiske holdning bringer mindelser om Carl Nielsen. I den anden bearbejdelse udsættes koralmelodien mere stringent og ikklædes et lidt poppet og iørefaldende klangunivers. Bemærkes skal også nyudgivelsen af Jesper Madsens smukke udsættelse af "Rind nu op i Jesu navn", som har et svævende og senromantisk udtryk.

GRUNDIG KRITISK REVISION

De 303 koralbearbejdelse bygger på melodierne til over 200 af salmebogens kernesalmer, hvilket gør udgivelsen utrolig anvendelig. Skulle der indvendes noget imod det redaktionelle valg, kunne det være, at de nyere, populære "rytmiske" salmer som f.eks. "Du kom til vor runde jord", "Du satte dig selv i de nederste sted" og "Spænd over os dit himmelsejl" ikke er repræsenteret i udgivelsen.

Udgiveren, Lasse Toft Eriksen, har præsteret et imponerende stykke redaktionelt arbejde. En del af koralbearbejdelse har undergået en kritisk revision med henblik på at bringe udgivelsen så tæt som muligt på komponistens intentioner og oprindelige manuskript. Især koralbearbejdelse af Buxtehude og Gade har været udsat for denne revision, sådan at af Gades koraler nu for første gang udgives i overensstemmelse med det originale manuskript.

Enkelte unøjagtigheder har uundgåeligt sneget sig ind. Udgiveren foreslår eksempelvis en 16'-stemme i pedalet ved Jesper Madsens orgelkoral over "Op, alle, som på jorden bor". Men ifølge flere af hans kollegaer spillede Jesper Madsen altid kun med en 8'-stemme i pedalet koblet til akkompagnementet.

Generelt fremstår det omfattede revisionsarbejde

dog som særdeles vellykket, og en nærmere redegørelse for dette samt en fin artikel af Peter E. Nissen om orgelkoralens udvikling i Danmark findes trykt i udgivelsen.

EN FANTASTISK SPILLEBOG

Lasse Toft Eriksen er på én gang lykkes med at skabe et historisk dokument over et hjørne af dansk kirkes musikhistorie og samtidig tilrettelægge en fantastisk spillebog med et kæmpe anvendelsespotential. Der er noget for enhver smag, og der er også noget for enhver spillemæssig kunnen – alle kan simpelthen være med.

Udgivelsens kvalitet er i top på alle punkter fra deopsætningen til papirkvaliteten og den flotte indbinding med spiralryg. Samlingen er uomgængelig for en hver med interesse for kirkemusik, og skal have den bedste anbefaling – køb den!

Henrik Strøm

Agentur og eneforhandling i Danmark af:

Ahlborn orgler

På verdensplan er Ahlborn udvikleren af det højteknologiske digitale samlede kirkeorgel.

Med nyudviklede DRAK-TM mikrochips er der endnu flere muligheder for ændringer af "lydbilledet", så orglet netop kommer til at "passe" i jeres kirke.

Jeg har endvidere samarbejde med min søn, der er professionelt uddannet lyd-tekniker.

Et-to- og tre-manualers orgler
– ingen vedligeholdelse – 5 års garanti.

Kirkeinstal. (2 man., pedal og 24 st.) fra kr. 74.500,-
Orgel keyboard til kor og kapelbrug fra kr. 9.500,-
Øveorgler til organister fra kr. 46.500,-
+ skattemæssig afskrivning for organister

Nyt digitalt piano med vægtede tangenter,
pris 7.500,- minus 20% rabat = kr. 6.000,-

Bock's Digitale Kirkeorgler
Christian Bock

2462 3177 / 7484 7500
Ribevej 110, 6630 Rødding